

בית המשפט המחוזי בחיפה

1 ספטמבר 2010

ת"פ 10141-03-09 מדינת ישראל נ' חיימוב

בפני שופט עודד גרשון

בעניין: מדינת ישראל

המאשימה

נגד

אירינה חיימוב

הנאשמים

הכרעת דין

1. הנאשמת אירינה חיימוב, תושבת טירת הכרמל ילידת 1962, עבדה במועדים הרלוונטיים לכתב האישום כאחות מעשית במחלקה 2 במרכז לבריאות הנפש טירת הכרמל (להלן – "בית החולים") והיתה עובדת ציבור. במסגרת תפקידה היתה הנאשמת אחראית על מטופלים חולי נפש וחסרי ישע המאושפזים בבית החולים.

הנאשמת הועמדה לדין בבית משפט זה והואשמה בביצוע מספר עבירות של התעללות בחסר ישע על-ידי אחראי, עבירה לפי [סעיף 368ג סיפא לחוק העונשין, התשל"ז – 1977 \(להלן – "החוק"\)](#) וכן בעבירה של מרמה והפרת אמונים, לפי [סעיף 284 לחוק](#).

הנאשמת כפרה במרבית עובדות כתב האישום.

לאחר שמיעת הראיות וסיכומי טענות באי כח הצדדים, הגיעה שעת הכרעת הדין.

2. כתב האישום

בכתב האישום נטען כי בתאריך שאינו ידוע למאשימה במדוייק, בין החודשים פברואר עד מאי 2008, במהלך עבודתה בבית החולים, שהתה הנאשמת בחדר הרחצה עם המטופלת הקשישה חולת הנפש סי' (להלן – "המטופלת"). נטען כי הנאשמת הושיבה את המטופלת, שהיתה במערומיה, בכח, על אסלת בית השימוש תוך שהיא צועקת עליה "שבי".

בית המשפט המחוזי בחיפה

1 ספטמבר 2010

ת"פ 10141-03-09 מדינת ישראל נ' חיימוב

בהמשך כתב האישום נטען כי הנאשמת החלה לרחוץ את המטופלת הישובה על אסלת בית השימוש וכוונה אליה זרם מים. המטופלת קראה כי המים חמים ואמרה לנאשמת "את שורפת אותי". הנאשמת, כך נטען, השיבה לה בגסות "טוב מאוד, שיקח אותך אלוהים...".

בהמשך, חזרה הנאשמת וצעקה על המטופלת "שבי".

המטופלת פנתה אל הנאשמת ושאלה האם ידוע לה כי היא חולת סרטן, והנאשמת הגיבה בגסות באמרה "טוב מאוד". כמו כן, הנאשמת הורתה למטופלת "תקחי תנקי את הכוס שלך".

המאשימה טענה כי במעשיה המתוארים לעיל התעללה הנאשמת במטופלת ס', חסרת הישע, התעללות נפשית וגופנית ועשתה בתפקידה כעובדת ציבור מעשה הפרת אמונים הפוגע בציבור.

3. תשובת הנאשמת לאישום

הנאשמת, באמצעות סגוריתה עו"ד הגב' תמי אולמן, הודתה כי בזמנים הרלוונטיים לכתב האישום עבדה בבית החולים כאחות מעשית, וכי היתה עובדת ציבור ואחראית על מטופלים חולי נפש חסרי ישע, כנטען בכתב האישום.

הנאשמת הודתה כי במועד הנטען רחצה את המטופלת חולת הנפש שהיתה במערומיה והושיבה אותה על אסלת בית השימוש. הנאשמת הכחישה כי נעשה שימוש בכוח וכי צעקה על המטופלת. לטענתה היא אמרה למטופלת, בקול רם, "שבי".

הנאשמת הכחישה כי רחצה את המטופלת במים רותחים. לטענתה, בברז בית החולים אין מים רותחים.

בהתייחסה לטענת המאשימה כי בתשובה לדברי המטופלת כי הנאשמת "שורפת אותה" היא אמרה למטופלת "טוב מאוד, שייקח אותך אלוהים..." - טענה הנאשמת כי אכן אמרה למטופלת "שיקח אותך אלוהים" אך זאת רק לאחר שהמתלוננת עצמה אמרה מפורשות שהיא רוצה למות ושהיא רוצה שאלוהים יקח אותה. הנאשמת שבה והכחישה כי צעקה על המטופלת.

בית המשפט המחוזי בחיפה

1 ספטמבר 2010

ת"פ 10141-03-09 מדינת ישראל נ' חיימורב

הנאשמת כפרה ביתר סעיפי כתב האישום, לרבות בכך שאמרה את המילים "תקחי תנקי את הכוס שלך".

4. ההודעות שנגבו מהנאשמת במשטרה

הודעתה הראשונה של הנאשמת, מיום 19.5.08 (המוצג ת/17), נגבתה תחת אזהרה ימים מספר לאחר שידור טלויזיה של תוכנית התחקירים "כלבוטק" שבה הוצג תחקיר על בית החולים. בתוכנית שודרה גם הסיטואציה בה הנאשמת הייתה עם המטופלת במקלחת (דיסק התוכנית ששודרה הוגש כראיה וסומן ת/19).

אני מבקש להעיר כי הן ההודעה הראשונה (ת/17) והן ההודעה השנייה (ת/7) נגבו תחת אזהרה באופן שבו החוקרים הודיעו לנאשמת כי היא חשודה בעבירת התעללות בחסר ישע בלבד. באזהרה לא הוזכרה העבירה הנוספת של מרמה והפרת אמונים. אתייחס לעניין זה בהמשך.

הנאשמת הודתה בהודעתה כי רחצה את המטופלת במקלחת כשהמטופלת עירומה (עמ' 2, שורה 12). הנאשמת לא זכרה אם המטופלת ישבה על הכסא או על האסלה בזמן המקלחת (שם, שורה 17). הנאשמת כפרה בכך שרחצה את המטופלת במים רותחים. לדבריה, המים בבית החולים הם פושרים והיא נוהגת לבדוק את חום המים על ידה שלה לפני שהיא רוחצת את המטופלת (שם, שורות 13-14; ובעמ' 3 שורה 72).

הנאשמת הודתה שאמרה למטופלת "טוב מאוד שאלוהים ייקח אותך", אך לטענתה אמרה את הדברים האלה "... בגלל שהיא (היינו, המטופלת. ע.ג.) לפני כן סירבה להיכנס למקלחת ושהיא רוצה למות ושאלוהים ייקח אותה ואת זה אמרתי כי בשביל להרגיע אותה בשביל לסיים את המקלחת (...)" (בעמ' 2, שורות 15-17; ובעמ' 3 שורות 80-81).

באשר למילים "תשטפי את הכוס שלך", בהתחלה טענה הנאשמת כי היא לא זוכרת אם היא זו שאמרה את הדברים (בעמ' 2, 28-36). בהמשך, לאחר ששבה וצפתה בסרט במהלך חקירתה, היא טענה שזה לא הקול שלה ולא היא זו שאמרה את הדברים הללו למטופלת (שם, שורות 41-42; וכן בעמ' 4, שורה 113).

בית המשפט המחוזי בחיפה

1 ספטמבר 2010

ת"פ 10141-03-09 מדינת ישראל נ' חיימוב

הנאשמת סיפרה בהודעה שהמטופלת סירבה והתנגדה למקלחת ולכן מחובתה היה לרחוץ אותה בכוח (עמ' 4, שורה 96 ואילך).

הנאשמת סיפרה בהודעתה שבמקלחת היו נוכחות הנאשמת, המטופלת והגב' שלומית בוסקילה, והן בלבד (עמ' 4, ש' 111 - 112).

בהודעתה השנייה של הנאשמת (המוצג ת/7), מיום 26.5.08, שנגבתה גם היא תחת אזהרה, חזרה הנאשמת וטענה שבטרם החלה לרחוץ את המטופלת היא בדקה את המים ורק לאחר שוידאה שהמים אינם חמים המשיכה לרחוץ אותה (עמ' 2, שורות 21 - 23).

5. הודעותיה של הגב' אדווה שמש תחקירנית התוכנית "כלבוטק" (המוצגים ת/12 ו - ת/13)

במסגרת ההודעה ת/12, מיום 27.5.08, העבירה הגב' אדווה שמש תחקירנית התוכנית "כלבוטק" את כל חומר החקירה באשר לבית החולים שהועבר לתוכנית ע"י הגב' שלומית בוסקילה (להלן – "הקלטות").

סה"כ העבירה הגב' אדווה שמש לידי המשטרה שבעה דיסקים: דיסקים מס' 1 - 6 שהכילו קטעים מחלקי משמרות בבית החולים ואשר צולמו במועדים שונים במהלך חודש מאי שנת 2008; ודיסק מס' 7 שבו קטעים שצולמו על-ידי הגב' שלומית בוסקילה באמצעות מכשיר הטלפון הנייד שלה.

בהודעתה ת/13, מיום 11.6.08, ציינה הגב' אדווה שמש כי ההקלטות בדיסקים 1 - 6 בוצעו בעזרת מכשיר הקלטה מסוג ארקוס שעבר, בטרם ההקלטה, בדיקת תקינות. לאחר ביצוע ההקלטה הועברו הקבצים כקטעי וידאו ממכשיר ההקלטה למחשב, נשמרו ונצברו לדיסקים שהועברו כמו שהם לידי המשטרה, ללא שום עריכה או חיתוך (עמ' 1, שורות 12 - 24).

6. הודעותיה של העדה הגב' לירון שלומית בוסקילה (המוצגים נ/1 - נ/3)

בהודעתה הראשונה מיום 18.5.08 (המוצג נ/1), סיפרה הגב' בוסקילה כי החלה לעבוד בבית החולים בסוף שנת 2003, כאשר במועדים שונים בשנת 2006 היא החלה להחשף לסיטואציות של התעללות במטופלים חסרי הישע בבית החולים. תחילה, סיפרה הגב'

בית המשפט המחוזי בחיפה

1 ספטמבר 2010

ת"פ 10141-03-09 מדינת ישראל נ' חיימוב

בוסקילה, היא ניסתה לדווח על המקרים האמורים לאחראי המשמרת ולאחות הראשית אך ללא הועיל (עמ' 1-2 להודעה).

בהמשך סיפרה הגב' בוסקילה כיצד נוצר הקשר עם מערכת תוכנית התחקירים "כלבוטק" בשנת 2008. הדבר ארע לאחר שאחות בשם **דבי בייקר** שעבדה בבית החולים עזבה כי לא יכלה להמשיך ולהיות עדה למקרי ההתעללות במטופלים. דבי היא שיזמה את הפנייה הראשונית ל"כלבוטק", אך נאמר לה שיש צורך בהוכחות מאדם שעדיין עובד בבית החולים. כך נוצר הקשר עם הגב' בוסקילה. זו חששה בתחילה לקחת חלק במהלך מסוג זה. אך בהמשך, **משהבינה שלא תוכל לפנות בעניין למשרד הבריאות**, החליטה לשתף פעולה עם התחקיר (עמ' 3-4).

הגב' בוסקילה סיפרה שהחלה לצלם מחדש פברואר 2008 (עמ' 4, שורה 92).

באשר לפרטי המקרה שארע במקלחת, העומד במרכז כתב האישום שלפני, סיפרה הגב' בוסקילה בהודעתה לאמור:

"ואז הגענו למקלחות, אני והאחות שטיפלה בס' עם הכדורים. זה היה בערך שעה אחרי. במקלחת ס' עשתה לה בעיות במקלחת, היא כל הזמן ניסתה לצאת מהמקלחת, והאחות הושיבה אותה ערומה בכוח על האסלה. היא דחפה אותה לקיר ממש בכוח, וס' אמרה לה שהיא קיבלה מכה בראש. ואז האחות פתחה את המים כשהיא מחזיקה את השפופרת של המקלחת, ואז ס' אמרה לה שהיא שורפת אותה עם המים. האחות אמרה לה "טוב מאוד שייקח אותך אלוהים", אני ראיתי את החולה ממש עם עור אדום מהמים החמים. ואת החלק הזה צילמתי בפלאפון שלי, אבל בשלב מסוים קראו לי אז הייתי חייבת לצאת" (עמ' 4 להודעה, שורות 114 – 120 ; ההדגשה שלי – ע.ג.).

בהודעתה השנייה, מיום 26.5.08 (המוצג נ/2), סיפרה הגב' בוסקילה שאת הצילומים המקוריים שצילמה בעזרת מכשיר הטלפון הנייד שלה, היא העבירה למערכת "כלבוטק" (עמ' 1, שורה 13).

בית המשפט המחוזי בחיפה

1 ספטמבר 2010

ת"פ 10141-03-09 מדינת ישראל נ' חיימוב

בהודעה השלישית (המוצג נ/3) הוסיפה הגב' בוסקילה כי העבירה את הצילומים שצילמה במכשיר הפלאפון ישירות ל"כלבוטק" ומבלי שבוצע בהם כל שינוי, חיתוך או עריכה (עמ' 1, שורות 14 – 15). במידה ולא הצליחה להעביר את החומר שצולם נעזרה הגב' בוסקילה, לטענתה, בחברה שהורידה את החומר המצולם מהפלאפון למחשב האישי שלה ומשם שלחה את החומרים **כפי שהם** לתיבת המייל של תחקירנית "כלבוטק" ללא עריכה או חיתוכים (שם, משורה 17 ואילך).

באשר לטיב היחסים בינה לבין הנאשמת, סיפרה הגב' בוסקילה כי בעבר הנאשמת התעצבנה עליה בקשר לרכילות מסויימת שהנאשמת חשבה שגב' בוסקילה הפיצה עליה, אך נערך לגבי העניין בירור אצל האחיות הראשיות, הסיפור הסתיים ומאז הכל היה בסדר בין השתיים (נ/2 בעמ' 2, שורות 20 - 23).

7. העדים שהעידו מטעם התביעה

א. **פקד אסף אלגיים** הוא קצין המשטרה שניהל את החקירה בעניינה של הנאשמת. פקד אלגיים סיפר שהחקירה החלה בעקבות תחקיר התוכנית "כלבוטק". בתוכנית, סיפר העד, פורסמה כתבה שהראתה, לכאורה, צוות רפואי שהתעלל, הכה ותקף חולים בבית החולים בטירת הכרמל (פרוטוקול הישיבה מיום 29.11.09, בעמ' 16, ש' 4 - 8).

דברים אלה הועלו על-ידי פקד אלגיים במוזכר (המוצג ת/1). הוחלט על מעצרה של הנאשמת (המוצג ת/2) והחקירה דווחה לנציבות שרות המדינה בשל היות הנאשמת עובדת מדינה (המוצג ת/3). כמו כן, הוגשה על-ידי המשטרה בקשה למתן צו לתפיסת הקלטות וחומרי הגלם מתוכנית "כלבוטק" (המוצג ת/4 א'). ניתנה החלטה כמבוקש (המוצג ת/4 ב') ובהתאם נעשתה פנייה למערכת התוכנית "כלבוטק" להעברת החומרים למשטרה (המוצגים ת/5 ו-ת/6).

בנקודה זו אני מוצא לנכון להדגיש, כי במסגרת חקירתה המשטרה לא פעלה לצלם אירועים בבית החולים באופן עצמאי. המשטרה הסתמכה בחקירתה על החומרים שצולמו על ידי המתלוננת הגב' בוסקילה והועברו למערכת "כלבוטק", ועליהם ביססה את המשך החקירה ואת ממצאיה.

בית המשפט המחוזי בחיפה

1 ספטמבר 2010

ת"פ 10141-03-09 מדינת ישראל נ' חיימוב

ב. בהמשך העידה הגב' עידה קריימר מי שעבדה בזמנים הרלוונטיים לכתב האישום כאחות ראשית במחלקה 2 בבית החולים בטירת הכרמל, המחלקה בה עבדה גם הנאשמת (עמ' 23-24 לפרוטוקול). העדה הסבירה שמחלקה 2 הינה מחלקה פסיכו-גריאטרית, שגיל המטופלים בה נע מ-60 ועד -101, מטופלים הסובלים מבעיות גופניות ונפשיות (עמ' 24).

העדה סיפרה כי צפתה בתחקיר "כלבוטק" וכי זיהתה את המקלחת במחלקה 2, את הנאשמת ואת המטופלת (עמ' 26). ואולם, העדה זיהתה רק את פניה של הנאשמת אך לא יכלה לזהות את קולה (עמ' 33, ש' 7).

העדה סיפרה כי מטופלים שאינם מסוגלים לעמוד במקלחת בשל בעיות גופניות יש לקלח בישיבה על כיסא מיוחד עם משענת, כסא שנועד לכך. מקלחת בדרך זו היא גם ראויה וגם בטיחותית. בכל מקרה אין לאלץ בכח מטופל שאינו רוצה להתקלח. באשר לטמפרטורה של המים במקלחת העידה הגב' קריימר שזו אינה עולה על 40 מעלות (עמ' 28). העדה הוסיפה כי ראתה את הנאשמת מספר פעמים במקלחת עם מטופלים כשהיא מכוונת את המים לעבר זרועה על מנת לבדוק עד כמה הם חמים (עמ' 37, ש' 2-3).

בחקירתה הנגדית סיפרה העדה על המטופלת ותארה אותה כחולה עם התנהגות קשה (עמ' 31, ש' 25). באשר לסיטואציה במקלחת גרסה העדה כי הגם שאין בעניין נהלים כתובים, ברי כי מבחינה בטיחותית ומבחינת שמירה על כבוד המטופל יש לרחוץ אותו כשהוא ישוב על כסא ולא על האסלה. גם אם החולה איננו מעוניין בכך יש לנסות ולהעבירו לכסא (עמ' 32-33).

ג. בהמשך העיד חוקר המשטרה רס"מ יוסי זמואלסון. עד זה גבה את הודעתה השנייה של הנאשמת המוצג ת/7.

העד סיפר כי במהלך החקירה הוא ניגש לבדוק את שעוני המים החמים במחלקה 2 כשהוא מלווה במהנדס בית החולים ואיש אחזקה (עמ' 40). לטענתו, כשבדק את המים במחלקה 2 הרגיש שהמים שורפים (עמ' 41, ש' 1-3). יחד עם זאת, במהלך החקירה הנגדית השיב העד שהוא לא בדק בדיוק מה הייתה טמפרטורת המים, אלא רק הסתמך על התחושה האישית שלו (עמ' 48).

בית המשפט המחוזי בחיפה

1 ספטמבר 2010

ת"פ 10141-03-09 מדינת ישראל נ' חיימוב

באמצעות עד זה הוגש **דיסק מס' 7** ובו קטע הווידאו הרלוונטי לכתב האישום, קטע מס' 2, המראה את הסיטואציה במקלחת בבית החולים (**הדיסק הוגש וסומן כמוצג ת/10, עמ' 44 לפרוטוקול**).

אציין כבר כעת שהדיסק מכיל ארבעה קטעים בהם נצפית הנאשמת עם חולים **שונים**, לרבות קטע שבו הנאשמת רוחצת מטופלת **אחרת**. ואולם - רק קטע מס' 2 עניינו בנאשמת אירנה חיימוב ובמטופלת ס' ועל אירוע זה בלבד הוגש כתב האישום (**עמ' 44 לפרוטוקול, ש' 9-12**). כמו כן, אעיר שהדיסק הוגש **בהסכמה (עמ' 43, ש' 30)** ולא הייתה כל הסתייגות לעניין הופעתם של יתר הקטעים שבו.

ד. בישיבה שנערכה ביום 30.11.09 העיד הרופא והפסיכיאטר **ד"ר יוסף ברגמן**, מי שעבד כרופא במחלקה הפסיכו-גריאטרית של בית החולים משנת 1995, לרבות בזמנים הרלוונטיים לכתב האישום (**עמ' 61**).

במהלך עדותו של ד"ר ברגמן הוקרן דיסק מס' 7 (**המוצג ת/10**) באולם בית המשפט. העד לא זיהה מי היתה המטופלת בקטע שצולם במקלחת **"בגלל שזה היה חשוך הכל" (עמ' 69, ש' 19-20)**, אך הוסיף ששמע קולות ו**"אחד מהם היה דומה לקול של אירינה" (עמ' 69, ש' 20-21; וראה גם בעמ' 70 ש' 6)**.

באשר לסיטואציה הנראית בקטע הרלוונטי ולאופן בו הנאשמת רחצה את המטופלת העיד ד"ר ברגמן לאמור:

"קודם כל, זה לא מקובל עליי וזה יחס בכלל חסר אמפתיה לחולים וזה לא מקובל במחלקה ולא מקובל בכל הנהלים שאנחנו עובדים עם מטופלים. זה יחס אכזרי ומאוד כואב לראות את זה במרפאה. יחס כלפי מטופלים שסובלים ממחלות נפשיות ורוב רובם הם חסרי ישע" (עמ' 71, ש' 10-13).

ובשורה 17:

"באמת זה השפלה בחסרי ישע מה שאנחנו ראינו בקטע הזה".

בית המשפט המחוזי בחיפה

1 ספטמבר 2010

ת"פ 10141-03-09 מדינת ישראל נ' חיימוב

כשנשאל הרופא מה בדיוק נחשב בעיניו להשפלה בסיטואציה שנצפתה בסרט המוצג ת/10, השיב "היא קיללה את החולה במילים גסות" (שם, ש' 19).

העד הוסיף שהדרך שבה יש לרחוץ מטופלים שאינם יכולים לעמוד בכוחות עצמם במקלחת הינה בכיסאות מיוחדים המיועדים לכך, כסאות נוחים עם משענת (עמ' 72).

באשר לטמפרטורת המים אמר הרופא שהוא לא חושב שהמים שרפו משום שיש סטופר שמפסיק את הטמפרטורה, ככל הנראה ב- 35 מעלות, ואי אפשר לחמם יותר (שם, ש' 20 ואילך).

באשר למילים שנשמעות בקלטת אמר הרופא כי פניה כזו של מטפל אל מטופל היא "... לא מקובלת, בלתי אנושית וחסרת אמפתיה..." (עמ' 75, ש' 3 – 4).

הרופא הוסיף והסביר שכאשר מטופל מסרב להתקלח לא רוחצים אותו בכוח אלא מתייעצים עם הרופא המטפל בכדי להחליט עד כמה המקלחת נחוצה. מנסים להרגיע את המטופל וכעבור זמן לשאול אותו שוב אם הוא שינה דעתו בקשר למקלחת (עמ' 76, ש' 8 - 14). ואולם, בחקירתו הנגדית הודה הרופא שהוא אינו מכיר נהלים כתובים לגבי אופן הרחצה ואופן הפעולה במקרה שמטופל אינו מעוניין להתרחץ (עמ' 78).

בחקירתו הנגדית נשאל ד"ר ברגמן לגבי מקרה שבו המטופל אינו מעוניין להתקלח, בעמ' 80 לפרוטוקול משורה 13 ואילך :

ש" : (...). גם מקלחת, כשחולה לא רוצה מקלחת אפשר לעשות לו מקלחת, לא בסטירות ואגרופים, אבל להושיב אותו על האסלה, על כיסא, לא משנה לצורך מה, ולקלח אותו כדי לדאוג לביטחונו ובריאותו הרפואית והפיזית, נכון?

ת: אם באמת זה נובע מביטחונו ובריאותו, אז אפשר בכוח מתון להכניס אותו למקלחת ולעשות מקלחת".

בית המשפט המחוזי בחיפה

1 ספטמבר 2010

ת"פ 10141-03-09 מדינת ישראל נ' חיימוב

ה. העדה המרכזית, הגב' שלומית בוסקילה, העידה בישיבה מיום 27.12.09. העדה סיפרה לבית המשפט שלאחר חזרתה מחופשת הלידה שלה, במהלך שנת 2007, היא החלה לצלם מקרי האלימות וההתעללות כנגד מטופלים בבית החולים בעזרת מכשיר הטלפון הנייד שלה, ובהמשך בוצעו יתר הצילומים באמצעות מצלמה של התוכנית "כלבוטק" (עמ' 116 לפרוטוקול).

את האירוע במקלחת עם הנאשמת צילמה הגב' בוסקילה באמצעות מכשיר הטלפון הנייד האישי שלה (עמ' 117, ש' 32).

העדה זיהתה את הנאשמת, הגב' אירינה חיימוב, ואף הצביעה לעברה במהלך הדיון, כמי שרחצה את המטופלת וכמי שצולמה בעזרת מכשיר הטלפון הנייד שלה (עמ' 119, ש' 1).

התובעת, עו"ד גב' אפשטיין, שאלה את העדה, באופן ספציפי, מי עוד היה במקלחת והעדה השיבה "אני אירנה והמטופלת" (עמ' 118, ש' 18 – 22).

וכך תארה העדה, הגב' בוסקילה, את האירוע שהתרחש לנגד עיניה במקלחת בין הנאשמת למטופלת ס', החל מעמ' 119 לפרוטוקול ש' 24 ואילך:

"גב' בוסקילה: אירינה רחצה את המטופלת, המטופלת כל הזמן רצתה לצאת מהמקלחת ואז אירינה דחפה אותה בכוח על האסלה שתשב,

עו"ד אפשטיין: היא הייתה לבושה?

גב' בוסקילה: לא היא היתה עירומה.

בית המשפט: לחלוטין?

גב' בוסקילה: כן. וכשהיא דחפה אותה היא קיבלה מכה בראש מהקיר ואז המטופלת אמרה לאירינה שהיא קיבלה מכה בראש, אז אירנה אמרה לה מגיע לך והיא צעקה משהו שהיא חולת סרטן אז היא אמרה לה טוב מאוד שיקח אותך אלוקים.

בית המשפט המחוזי בחיפה

1 ספטמבר 2010

ת"פ 10141-03-09 מדינת ישראל נ' חיימוב

עו"ד אפשטיין: מה את ראית במקלחת הזאת מבחינת איך נראתה החולה?

גב' בוסקילה: כן היא היתה מאוד אדומה היא אמרה לה שהיא שמה עליה מים חמים והיא היתה מאוד אדומה.

(...)

בית המשפט: כן ואז מה אמרה הגברת ס'?

גב' בוסקילה: היא אמרה לה שהיא שורפת אותה, ואז היא אמרה לה טוב מאוד שייקח אותך אלוקים (ההדגשות שלי – ע.ג.).

העדה סיפרה לבית המשפט כי הקטעים שצילמה במכשיר הפלאפון שלה, לרבות הדיסק המוצג ת/10, הועברו מהפלאפון בעזרת כבל למחשב של בת משפחה, ומהמחשב הועברו לתחקירנית כלבוטק ובהמשך למשטרה. העדה הצהירה שהקובץ שהועבר למשטרה על ידי בת המשפחה הוא בדיוק אותו הקובץ שהיא צילמה, לא הוספו קטעים ולא נשמטו קטעים (עמ' 122-123 לפרוטוקול).

העדה נשאלה אם בעבר היה בינה לבין הנאשמת סכסוך כלשהו והיא השיבה שכשנה לפני האירוע היו שמועות לפיהן היא סיפרה שהנאשמת מנהלת קשר אינטימי עם אחד העובדים בבית החולים, דבר שלא היה נכון, אך מאז "(...) אנחנו סגרנו את העניין וזהו" (עמ' 126, ש' 23). העדה ציינה שאחרי המקרה הזה, ולאחר הבירור שנעשה אצל האחיות הראשית בעניין, היא והנאשמת היו ביחסים טובים (שם, וכן בעמ' 116 לחקירה הנגדית מיום 8.2.10, ש' 10-13).

במהלך החקירה הנגדית המשיכה העדה לעמוד על כך שהנאשמת הכתה וקיללה את המטופלת ס':

"ת: אירינה כן הכתה את המטופלת, אני ראיתי את זה במו עיניי, אני לא ערכת, לא סידרתי, לא מחקתי, אין לי

בית המשפט המחוזי בחיפה

1 ספטמבר 2010

ת"פ 10141-03-09 מדינת ישראל נ' חיימוב

בעיה שתבדקו את זה באיזו דרך שאפשר, אם זה מומחים ואם זה לא משנה מה, אין לי שום דבר נגד אירינה (...).

ש: איך היא הכתה את המטופלת?

ת: היא דחפה אותה, היא קיללה אותה, היא שמה עליה את המים החמים – זו לא פעם ראשונה, היו הרבה מקרים שאירינה הכתה מטופלים אבל אז לא צילמתי" (מעמ' 118 ש' 31 לפרוטוקול הישיבה מיום 8.2.2010).

העדה הסכימה שלמרות שהבחינה שעורה של המטופלת סי' נעשה אדום בעקבות המים החמים, לא נגרמה לה כוויה או סימן שבעטיו היה מקום לדווח על הדברים או להפנותה לקבלת טיפול רפואי (עמ' 124, ש' 12 – 30).

במהלך עדותה צפתה הגב' בוסקילה בדיסק מס' 7 שלטענתה צולם במכשיר הפלאפון שלה, המוצג ת/10. העדה סיפרה לבית המשפט שייתכן שלא צילמה את כל הסיטואציה באופן רציף, הן משום שהייתה צריכה ללכת להביא דבר מה במסגרת עבודתה, והן בשל כך שמכשיר הטלפון הנייד מאפשר רק זמן צילום קצוב (עמ' 127 משורה 20 ואילך).

1. בהמשך העידה מטעם המאשימה הפסיכולוגית ד"ר אילנית אייזקס. עדה זו הינה פסיכולוגית חינוכית העובדת במחלקה 2, המחלקה הפסיכו-גריאטרית, בבית החולים בטירת הכרמל. גם היא עבדה עם הנאשמת בזמנים הרלוונטיים לכתב האישום (עמ' 93 - 94 לפרוטוקול הישיבה מיום 11.1.2010).

העדה הכחישה בתוקף את הגרסה שלפיה המטופלת עשתה את הצרכים שלה על עצמה ולכן היא או ד"ר ברגמן אישרו לנאשמת לרחוץ אותה בניגוד לרצונה (עמ' 94, ש' 26 ואילך). בהקשר זה הוסיפה ד"ר אייזקס שאם מטופל מסרב להתקלח אז בדרך כלל הוא אינו חייב להתקלח, ואפשר לרחוץ אותו ביום המחרת (עמ' 96, ש' 1 – 2).

בית המשפט המחוזי בחיפה

1 ספטמבר 2010

ת"פ 10141-03-09 מדינת ישראל נ' חיימוב

במהלך הדיון צפתה העדה צפתה בקטע המצולם המתעד את האירוע במקלחת, מתוך דיסק מס' 7 (המוצג ת/10). העדה התקשתה לזהות את הקולות שנשמעו בקטע מס' 2 (עמ' 101, ש' 16).

בחקירתה הנגדית נשאלה ד"ר אייזקס לעניין השימוש במילים "תשטפי את הכוס שלך", וכך בעמ' 104 לפרוטוקול משורה 6 ואילך:

ש: "עכשיו למטופלת כשיגידו לה תשטפי את ה, סליחה שאני משתמשת בזה, את הכוס שלך, וזאת מילה שמשתמשים בה אצלכם. לא אומרים פות למטופלת הזאת? נכון?"

ת: לא.

ש: לא? את שמעת איך האחיות מדברות לאיבר המין של הנשים במחלקה?"

ת: האמת שלא.

ש: האמת שלא, הנה, אז תגידי לי את לא יודעת.

ת: אני לא יודעת, זאת לא מילה ששגורה בפי".

בהמשך, ובמענה לשאלת בית המשפט כיצד לדעתה ניתן היה לנסח את הדברים ובאיזו שפה היה על האחות להשתמש בנסיבות העניין, השיבה ד"ר אייזקס כי "רוב צברים יודעים מה זה "פות". אני חושבת שלא הצברים יודעים מה זה "וגינאלי" ואפשר להגיד "איבר המין שלך" (עמ' 106, ש' 23-24), "או החלק התחתון של הגוף אפשר להגיד בשפה פשוטה יותר" (שם, ש' 26).

2. בהמשך העיד מהנדס בית החולים מר יוסף עדי. עד זה סיפר על כך שבמהלך חקירת המשטרה הוא בדק את טמפרטורת המים במבנה בית החולים ומצא שהיא נעה בתוך המבנה בטווח שבין 43 ל- 45 מעלות צלזיוס (המוצג ת/15). כמו כן, הוגשו הנהלים של בית החולים לעניין טמפרטורת המים (המוצג ת/16). שם, בסעיף 00.3.6 ד' תחת החלק שעוסק בתנאים פיזיים ותברואתיים – מים, נקבע הנהל

בית המשפט המחוזי בחיפה

1 ספטמבר 2010

ת"פ 10141-03-09 מדינת ישראל נ' חיימוב

לפיו "במטבח ובבתי שימוש ובמקלחת יהיו ברזים למים קרים וחמים.
טמפרטורת המים החמים לשימוש החולים תהיה בין 42 ל- 47 מעלות צלסיוס".

בחקירתנו הנגדית סיפר העד שדווקא משום שמדובר בחולים חסרי ישע נושא המים מוקפד פי כמה, הן דרך מערכת אלקטרו-מכאנית מיוחדת, מערכת התראה והן על-ידי בדיקה ויזואלית של תורן שבודק מדי יום. הכל בכדי שהחולים לא יקבלו כוויות (עמ' 135 לפרוטוקול הישיבה מיום 8.2.2010, ש' 6 – 12).

ח. באמצעות חוקר המשטרה העד רס"מ יואל שירגאוקר הוגשה הודעתה הראשונה של הנאשמת (המוצג ת/17; עמ' 171 לפרו' הישיבה מיום 11.3.2010). עד זה ערך גם דו"ח רישומים לאחר שצפה בדיסק מס' 7 (המוצג ת/20; עמ' 174 לפרוטוקול, ש' 18).

8. עדות הנאשמת

הנאשמת העידה בישיבה מיום 8.2.2010 החל מעמ' 141 לפרוטוקול.

הנאשמת סיפרה שהיא עובדת בבית החולים כאחות מעשית במחלקות שונות מזה כ- 19 שנים.

באשר לסיטואציה המצולמת במקלחת, העומדת במרכז כתב האישום, טענה הנאשמת כי היא אינה מזהה את קולה, מלבד במילים "טוב מאוד". שתי מילים אלה נאמרו על ידה אך "יתר המילים זה לא קול שלי" (עמ' 143, ש' 13).

בהמשך נאמר לנאשמת כי טוענים נגדה כי התעללה במטופלת במים חמים. על כך השיבה הנאשמת משורה 19 ואילך:

"אף פעם. קודם כל נעול, אני תמיד כשאני פותחת מים, קודם כל אני פותחת את המים על הקירות, כיור, כי מערכת המים היא לא ישירה מהדוד שעומד על המחלקה, זה בא מחדר המכונות, זה לוקח כמה זמן עד שמגיעים המים הפושרים, ואחרי שאני בודקת אז אני מעבירה את המים על המטופלת, וגם כשהמטופלת צועקת שאני שורפת אותך, אני גם בודקת את המים. אני אף פעם לא התעללתי באף בן אדם (...)"

בית המשפט המחוזי בחיפה

1 ספטמבר 2010

ת"פ 10141-03-09 מדינת ישראל נ' חיימוב

בחקירתה הנגדית טענה הנאשמת שאת המילים "אלוהים יקח אותך" לא היא אמרה, אלא זה קולה של המטופלת (עמ' 147, ש' 21-23). בהמשך הוסיפה הנאשמת וטענה שהגב' שלומית בוסקילה היא שזייפה את הקולות כך שיישמע כאילו הנאשמת אמרה גם את יתר המילים שנשמעות בהקלטה (עמ' 148 מש' 29 ואילך). כשנשאלה מדוע תעשה שלומית כדבר הזה, השיבה הנאשמת שאולי בגלל שהאחות הראשית איימה עליה שאם לא תעבוד לפי הקריטריונים היא תמצא את עצמה מחוץ לבית החולים. אולם הנאשמת הודתה שהסכסוך הישיר היחיד שהיה בינה לבין שלומית נסב סביב הנושא של בן הזוג ומאז לא היה סכסוך או תלונה נוספת מצד מי מהשתיים (עמ' 149, ש' 24 ואילך).

הנאשמת נשאלה מי בדיוק נכח במקלחת וכן האם היא יודעת למי שייך הקול הנוסף שלכאורה אמר את אותן המילים שלטענתה לא היא אמרה אותן. לאור חשיבות הדברים אביאם במלואם כפי שנרשמו בפרוטוקול מעמ' 147, ש' 18 ואילך:

"ש: ואת אישרת גם שבמקלחת, בקטע של המקלחת, את אמרת, מה את אמרת? מה שומעים בקול שלך? שאת אומרת "טוב מאד"? או שאת אומרת "טוב מאד, שאלוהים יקח אותך"?

ת: לא, רק אני אמרתי לה "טוב מאד".

ש: וכל שאר המשפט – יקח אותך אלוהים, אלוהים יקח אותך – זה קול של מישהו אחר?

ת: זה קול של מטופלת שאומרת לי.

ש: עכשיו, מה שאני, אם אני מבינה נכון, כל הזמן שאת עם המטופלת ועם שלומית במקלחת, את אומרת רק שתי מילים.

ת: כן.

ש: "טוב מאד".

ת: כן.

ש: עכשיו, את שלומית אנחנו שומעים מדברת בטלפון, גם שמענו אותה בבית המשפט, אנחנו כבר מזהים את הקול שלה, כן? כן?

ת: כן.

בית המשפט המחוזי בחיפה

1 ספטמבר 2010

ת"פ 10141-03-09 מדינת ישראל נ' חיימוב

- ש: כן. קול אחד זה קול של המטופלת שגם אותו אנחנו שומעים.
 ת: נכון.
 ש: קול שלישי זה קול שלך שאת אומרת רק את המילים "טוב מאד".
 ת: כן.
 ש: שתי מילים.
 ת: כן.
 ש: של מי הקול הרביעי?
 ת: לא יודעת.
 ש: את לא יודעת. זה הקול של שלומית?
 ת: יש שם קול של שלומית, ככה נראה לי, אני לא מעבדה, אני לא יכולה לגלות. מה שנראה לי – הקול שמה הוא גס כזה, בן אדם שמעשן, צרוד.
 ש: צרוד. זה מישהו שאת מכירה? כי לי, כשאני שומעת את הדיסק, ושמעתי אותו הרבה פעמים, לי נשמע שיש שם שלושה קולות – שלומית, מטופלת ושלך. אני לא זיהיתי שום קול רביעי. השאלה היא – אולי האוזן שלי לא מוזיקלית, אולי את יכולה להגיד מי האדם הרביעי. נקרא לו, ונראה – אולי זה הוא!
 ת: לא.
 ש: לא.
 ת: אני לא,
 ש: היה אתכם אדם רביעי במקלחת?
 ת: מה שזכור לי שלקחנו את המטופלת אני ושלומית ביחד.
 ש: את ושלומית, בסדר. אתן גם, אתן, אוקיי. בסדר. אז אין לך רעיון של מי הקול הנוסף?
 ת: לא יודעת, אולי של האנשים שהיו בפרוזדור, כי זה על יד כל חדר יש מקלחת ושירותים.
 ש: את לא מזהה את הקול?
 ת: אני לא".

בית המשפט המחוזי בחיפה

1 ספטמבר 2010

ת"פ 10141-03-09 מדינת ישראל נ' חיימוב

בהמשך טענה הנאשמת שהמטופלת היא שאמרה את המילים "שאלוהים ייקח אותך" והתכוונה במילים אלה אל הנאשמת עצמה, היינו שאלוהים ייקח את הנאשמת (עמ' 155, ש' 27 ואילך).

הנאשמת טענה שגם המילים "תשטפי את הכוס שלך" שנשמעות בקלטת לא נאמרו על-ידה וזה לא הקול שלה (עמ' 158, ש' 24). הנאשמת הוסיפה שהיא אף פעם לא משתמשת במילים כאלה, אלא היא "נותנת למטופלת את הספוג ואומרת תשטפי למטה" (עמ' 159, ש' 5).

לגרסת הנאשמת היא קילחה את המטופלת על אסלת בית השימוש "כי היא התיישרה על זה" (עמ' 162, ש' 4). לטענתה, "כי הסיבה הייתה, שהמטופלת סירבה – בשום פנים ואופן להתקלח, היא רצתה לעשות את הצרכים שלה בשירותים, אז באותה הזדמנות החלטנו לקלח אותה" (שם, ש' 8 – 9). כשנשאלה הנאשמת מדוע לא המתינה עד שהמטופלת תסיים את צרכיה, תתנקה ואז ניתן יהיה להעבירה לכיסא מיוחד במקלחת, השיבה לאמור: "היא לא הייתה במצב שהיא מבינה מה קורה איתה. היא לא הייתה במצב. היא הייתה יכולה לקום ככה, עם כל מה שהיה עליה, וליפול!" (עמ' 163, ש' 1 – 2).

הנאשמת הודתה שהמטופלת לא רצתה להתקלח ולמרות זאת היא רחצה אותה. לטענתה היא עשתה כן משום שהמטופלת הייתה מלוכלכת ורטובה (שם, ש' 7 – 11). הנאשמת טענה שדברי הרופאים ד"ר ברגמן וד"ר אייזקס שהעידו שכלל לא מקלחים מטופל בניגוד לרצונו אינם נכונים (שם, ש' 31).

במהלך העדות חזרה הנאשמת שוב ושוב על כך שהיא התנהגה בסיטואציה באופן סביר, העניקה למטופלת יחס של כבוד, דאגה לניקיונה, להיגיינה שלה ולביטחונה ואין בהתנהגותה כל פגם (עמ' 164 – 167 לפרוטוקול).

בשלב החקירה החוזרת השיבה הנאשמת לסניגוריתה עו"ד גב' אולמן ואמרה שהדיסק שהראו לה במהלך החקירה בה מסרה את הודעותיה הוא הדיסק בו נראית הסיטואציה כפי שהועלתה במסגרת התוכנית כלבוטק, ואילו הדיסק שהראו לה באולם בית המשפט במהלך העדות ועליו נדרשה להגיב הוא דיסק מס' 7 (מוצג ת/10) כפי שצולם על-ידי הגב' בוסקילה במכשיר הנייד שלה (עמ' 167, ש' 18 – 22).

בית המשפט המחוזי בחיפה

1 ספטמבר 2010

ת"פ 10141-03-09 מדינת ישראל נ' חיימוב

9. מטעם ההגנה העידה ביום 11.3.2010 הגב' מרינה בוטביניק שעבדה במשך כמה שנים עם הנאשמת באותן מחלקות, לרבות מחלקה 2 (עמ' 183).

העדה סיפרה שמחלקה 2 הינה מחלקה קשה, עם חולים זקנים הסובלים הן מבעיות פסיכיאטריות והן ממחלות גופניות. העדה תארה את החולים במחלקה וסיפרה שהם לעיתים לא מתקלחים, עושים צרכיהם על עצמם, "כי הם מבולבלים, הם לא מזהים את הסביבה" (ש' 19 – 26).

באשר לאופן בו רוחצים את החולים במחלקה סיפרה העדה שמדובר בחולים שפעמים רבות אינם מודעים למצבם ועושים את צרכיהם על עצמם ואז חייבים לקחת אותם למקלחת. אם חולה קם באמצע המקלחת, סיפרה העדה, אז צריך להחזיקו ולהושיבו על מנת שלא ייפול. באשר לטמפרטורת המים, ציינה העדה שאין מים חמים מאוד או רותחים במקלחות אלא המים הם פושרים ובהתאם לתקן (עמ' 184, ש' 2 – 25).

בחקירתה הנגדית נשאלה העדה על-ידי התובעת אם היא צועקת על החולים שלה. על כך השיבה העדה:

"תשמעי אני לא צועקת על החולים שלי, אבל פשוט יש לפעמים מצב של לחץ ואני פשוט אם אפשר לקחת קצת פרק זמן, שבזמן המקלחת שחולה מסרב להתרחץ ואנחנו 3, 4 אנשים צוות, עושים לו מקלחת, ואנחנו צריכים לנקות אותו מכל הצדדים והוא מקלל אותנו, את מבינה? לפעמים יש מצב של לחץ אולי יש איזה שהיא פליטת פה באותו מצב, כאילו זה לא משהו שמכוון או משהו. אבל כאילו בדרך כלל זה לא נהוג" (עמ' 185, ש' 16 – 21).

העדה סיפרה שהיא לא רוחצת חולים על האסלה בבית השימוש (עמ' 187, ש' 1 – 2). עם זאת הוסיפה כי ישנם מצבים בהם, למשל, חולה באמצע מקלחת צריך לעשות את צרכיו אז מושיבים אותו על האסלה ואז שוטפים אותו שם (עמ' 187 למטה ועמ' 188).

10. דיסק מס' 7 (המוצג ת/10) ודוח הצפייה (המוצג ת/20)

צפיתי בדיסק מס' 7, המוצג ת/10 (להלן – "הדיסק") מספר פעמים. הדיסק מכיל ארבעה קטעי וידאו שצולמו בבית החולים, כאמור, באמצעות מכשיר הטלפון הנייד של הגב'

בית המשפט המחוזי בחיפה

1 ספטמבר 2010

ת"פ 10141-03-09 מדינת ישראל נ' חיימוב

שלומית בוסקילה.. הקטע היחיד הרלוונטי לענייננו, העומד במרכזו של כתב האישום, הוא **קטע מס' 2** שבו נראית הנאשמת רוחצת את המטופלת ס'.

להשלמת התמונה אציין כי **בקטע מס' 1** נראים הנאשמת ואח נוסף של בית החולים כשהם עומדים ליד המטופלת ס' והאח מאכיל את המטופלת ס' שאינה משתפת פעולה. ליד המטופלת ס' יושבת מטופלת אחרת; **בקטע מס' 3** נראית הנאשמת כשהיא רוחצת מטופלת אחרת; **בקטע מס' 4** נראית הנאשמת בחדרה של מטופלת אחרת היושבת/שוכבת במיטתה.

אכן, התמונה המצטיירת מקטע מס' 2 אינה קלה לצפיה כלל וכלל.

בקטע נראית המטופלת ס' חסרת הישע כשהיא ערומה בחדר המקלחת. ס' אינה משתפת פעולה. הנאשמת מושיבה אותה על אסלת בית השימוש תוך הפעלת כח וצועקת עליה **"שבי!"**. המטופלת מתלוננת על כך שקבלה מכה בראש. הנאשמת מתחילה לרחוץ את המטופלת. הנאשמת עושה זאת לבדה וללא כל עזרה מצד הגב' בוסקילה או איש צוות אחר. הנאשמת אוחזת ב**"דוש"** שבקצה צינור המים תוך שהיא מכוונת את זרם המים לעבר פניה ולעבר פלג גופה העליון של ס'. המטופלת ס' צועקת לעבר הנאשמת **"את שורפת אותי"**, והנאשמת מכניסה את ידה שלה תחת זרם המים ועונה למטופלת **"טוב מאוד, שאלוהים יקח אותך"** וממשיכה לרחוץ את ס'.

מצפייה בקלטת ניתן לומר בוודאות שבחדר נוכחות המטופלת ס', הנאשמת והגב' בוסקילה, והן בלבד. שומעים בבירור את שלושת הקולות של הנוכחות וניתן לאבחן למי שייך כל קול. לשם כך אין צורך במומחיות מיוחדת.

לאחר מכן, המטופלת ממשיכה להתנגד ולנסות לקום והנאשמת שוב **צועקת** עליה **"שבי"**.

בהמשך ס' אומרת לנאשמת **"את יודעת שיש לי סרטן"**, והנאשמת משיבה לה במילים **"טוב מאוד"**.

לאחר כמה שניות הנאשמת אומרת למטופלת בקול רם **"תקחי, תנקי את הכוס שלך"** וחוזרת על המילים הללו שוב ושוב.

לאחר שצפיתי בקטע מס' 2 נוכחתי לדעת כי דו"ח הצפייה שנערך במהלך החקירה, **המוצג ת/20**, תואם את מה שנראה ונשמע בקטע האמור.

בית המשפט המחוזי בחיפה

1 ספטמבר 2010

ת"פ 10141-03-09 מדינת ישראל נ' חיימוב

אכן, לאורך כל המקלחת ניתן לראות שהמטופלת מתנגדת, צועקת ולא משתפת פעולה והנאשמת מתקשה לרחוץ אותה לבדה. הנאשמת צריכה להושיב את המטופלת ולרחוץ אותה והכל לבדה, ללא כל עזרה או סיוע של אח או אחות נוספים. הגב' בוסקילה עומדת מהצד ובמסווה של שיחה במכשיר הטלפון הנייד שלה היא מצלמת את המתרחש.

כאשר צופים בקטע מתקבלת תחושה קשה של אי נוחות. הרושם המתקבל הוא שבחדר המקלחת היתה אווירה קשה ומתוחה.

אכן, כטענת הנאשמת בדיון ובסיכומים מטעמה, הקטע מצולם באופן חובבני, לא חד, לא רציף ולעיתים מטושטש והתמונה קופצת. יחד עם זאת, סבורני שניתן ללמוד מהקטע המצולם, בצירוף שאר הראיות מטעם התביעה ובפרט עדותה של הגב' בוסקילה, כי אכן יש בסיס לעובדות שנטענו בכתב האישום והתיאור שבכתב האישום אכן משקף נאמנה את התנהגות הנאשמת כלפי המטופלת ס' במקלחת.

11. תמצית טענות ההגנה בסיכומיה

א. הנאשמת טענה בסיכומיה המפורטים, כי המאשימה כשלה בהרמת נטל ההוכחה המוטל עליה ולא הוכיחה מעבר לספק סביר, כנדרש בחוק, כי הנאשמת עברה את העבירות המיוחסות בכתב האישום.

ב. הנאשמת טענה כי בחקירת האירוע היו מחדלים וניכר שאנשי המשטרה נחפזו להסיק מסקנות מוטעות ושגויות ביחס אליה. הנאשמת בקשה להפנות את שימת הלב לכך שבמקרה דנן אין "מתלוננת". יתרה מכך, המטופלת ס' עצמה אף לא נחקרה כדין. כל שהיה בידי חוקרי המשטרה הוא מראה עיניה ודבריה של עדת התביעה הגב' שלומית בוסקילה, המהווה את עמוד התווך עליו עומד כתב האישום כולו.

ג. באשר לעדותה של הגב' שלומית בוסקילה, טענה הנאשמת כי יש לקבוע שעדה זו איננה דוברת אמת שכן מגרסתה כפי שהובאה במסגרת הודעותיה המוצגים נ/1 – נ/3 וכן מעדותה בבית המשפט, עולות תמיהות, סתירות ותהיות רבות ואין ליתן לעדותה כל אמון או משקל.

בית המשפט המחוזי בחיפה

1 ספטמבר 2010

ת"פ 10141-03-09 מדינת ישראל נ' חיימוב

ד. הנאשמת טענה כי אל מול העדויות המזגזגות של התביעה, המעלות תמיהות רבות ואינן מתיישבות עם חומר הראיות בתיק, ניצבת עדות הנאשמת. לטענתה, גרסתה מיטיבה לדור בכפיפה אחת עם ניסיון החיים ועם ממצאי הראיות האובייקטיביות. גרסת הנאשמת סדורה, מלאת היגיון פנימי ומגובה בראיות.

ה. הנאשמת הוסיפה וטענה בסיכומיה כי ממכלול הראיות שהוצגו והעדויות שנשמעו עולה התמונה לפיה הטיפול שהעניקה למטופלת ס' היה טיפול סביר וכמיטב יכולתה, בשים לב למצבה הפיסי והנפשי של המטופלת. בנסיבות העניין, הנאשמת לבדה עשתה כל שביכולתה, ללא כל עזרה, על מנת לדאוג לניקיונה, בריאותה ושלמות גופה של המתלוננת.

ו. באשר לקלטות (המוצגים ת/10 ו- ת/19) טענה הנאשמת כי הן מבחינת הקבילות הטכנית והן מבחינת הקבילות המהותית הקלטות הן ערוכות, מוצגים בהן חלקי דברים, לא באופן רציף והן אינן משקפות נאמנה את הדברים שאכן נאמרו. אשר על כן, טענה הנאשמת, יש ליתן למוצגים אלה משקל אפסי.

ז. הנאשמת הוסיפה וטענה שהמאשימה לא הוכיחה את יסודות העבירות המנויות בכתב האישום ולכן יש לזכות את הנאשמת מעבירות אלה.

באשר לעבירת ההתעללות בחסרי ישע, עבירה לפי [סעיף 3368 לחוק העונשין](#), טענה הנאשמת כי בנסיבות העניין הטיפול שהעניקה למטופלת ס' היה טיפול סביר וכי מעשיה לא הגיעו לכדי התעללות נפשית או פיסית, כמשמעות מושג זה בפסיקת בתי המשפט. המעשים לא התגבשו לכלל עבירה פלילית.

באשר לעבירת מרמה והפרת אמונים, לפי [סעיף 284 לחוק העונשין](#), טענה הנאשמת כי יש לזכותה מעבירה זו משום שבהודעותיה במשטרה (ת/7 ו- ת/17) היא כלל לא הוזהרה לגביה.

לגופו של עניין, טענה הנאשמת, כי המאשימה לא הוכיחה "חומרה טבועה" במעשיה, חומרה המעבירה את התנהגותה אל התחום הפלילי. המאשימה גם לא ביססה את היסוד ההתנהגותי של "הפרת אמונים", שכן לא כל כישלון או טעות בשקול הדעת עולים כדי איסור פלילי והפרת אמונים.

בית המשפט המחוזי בחיפה

1 ספטמבר 2010

ת"פ 10141-03-09 מדינת ישראל נ' חיימוב

ח. על שום כל אלה, טענה הנאשמת כי במכלול נסיבות העניין, העדויות שנשמעו והראיות האובייקטיביות, ניטע **ספק** רב שאינו מאפשר להרשיע את הנאשמת, ספק אותו לא הצליחה המאשימה להסיר. אשר על כן, התבקש בית המשפט לדחות את גרסת המאשימה ולזכות את הנאשמת מכל אשמה.

12. דין

א. לאחר עיון בחומר הראיות ובטענות באי כח הצדדים הגעתי למסקנה כי מן הדין להרשיע את הנאשמת בעבירות שיוחסו לה בכתב האישום.

ב. מן הבחינה העובדתית: הגעתי למסקנה שהאירוע אכן התרחש כמתואר בכתב האישום וכפי שהעידה הגב' שלומית בוסקילה וכעולה מן הקטע המצולם (**המוצג ת/10**).

אני מאמין לגב' בוסקילה שהדברים התרחשו כפי שסיפרה בהודעותיה במשטרה (**המוצגים נ/1 – נ/3**) ובעדותה בבית המשפט. עדותה של הגב' שלומית בוסקילה היתה עדות מהימנה, סדורה, קוהרנטית ומעוררת אמון ברמת הפירוט שבה, בפשטותה ובאופן הבטוח שבו נאמרו הדברים.

אני מעדיף את עדות הגב' בוסקילה באשר למהלך הדברים על פני עדות הנאשמת. לאחר שצפיתי בקטע המצולם פעמים אחדות אני קובע כי דבריה של הנאשמת על כך שהיא אמרה רק את המילים "**טוב מאוד**" וכי כל יתר הדברים לא נאמרו על ידה – אינם אמת!

דברי העדה הגב' בוסקילה באשר לאירוע נתמכים גם בקלטת שצולמה במכשיר הטלפון הנייד, דיסק מס' 7, המוצג ת/10, קטע מס' 2. פרטתי לעיל את התמונות הקשות שעולות מצפייה בקטע המצולם וכיצד הדברים עולים בקנה אחד עם עדותה של הגב' בוסקילה והודעותיה במשטרה.

על סמך עדותה של הגב' שלומית בוסקילה ועל סמך הקטע המצולם, המוצג ת/10, אני קובע כי מהלך ההתרחשות במקלחת בין הנאשמת לבין המטופלת חסרת הישע ס' היה כמתואר בכתב האישום.

בית המשפט המחוזי בחיפה

1 ספטמבר 2010

ת"פ 10141-03-09 מדינת ישראל נ' חיימוב

אני קובע שאכן הנאשמת רחצה את המטופלת חסרת הישע ס' כשהיא **במערומיה** והושיבה אותה, תוך שימוש בכח, **על אסלת בית השימוש**; הנאשמת **זחפה את המטופלת** כדי שתשב ועל מנת להמשיך ולרחוץ אותה, תוך שהיא **צועקת** עליה **"שבי!"**; עוד אני קובע שכאשר הנאשמת החלה לרחוץ את המטופלת וכיוונה לעבר פלג גופה העליון זרם מים, המטופלת צעקה לנאשמת **"את שורפת אותי!"** והנאשמת השיבה לה בגסות **"טוב מאוד, שאלוהים יקח אותך"**; בהמשך הנאשמת שבה **וצעקה** על המטופלת בגסות **"שבי!"**; עוד אני קובע כי המטופלת אמרה לנאשמת **"את יודעת שיש לי סרטן"**, והנאשמת השיבה לה בגסות **"טוב מאוד"**; לאחר מכן הנאשמת אמרה למטופלת בקול רם **"תקחי, תנקי את הכוס שלך"** וחזרה על מילים אלה פעמים נוספות.

ב. אכן, אין ספק שהקטע המצולם מס' 2 בדיסק 7, המוצג ת/10, אינו צילום מקצועי. מדובר בצילום חובבני שנעשה במצלמת מכשיר הטלפון האישי של הגב' שלומית בוסקילה. לעיתים התמונה מטושטשת, קטועה או קופצת. אני דוחה את הטענות בדבר עריכת הקטע המצולם הנ"ל. הצילום משקף את הדברים כהווייתם. לא נערך בו שינוי כלשהו. יש לזכור שגב' בוסקילה צילמה את האירוע בהחבא, תוך שהיא מדברת בטלפון. עוד יש לזכור את המגבלה עליה דברה גב' בוסקילה, היינו, הזמן הקצוב שבו אפשר לצלם סרטון שכזה באמצעות מכשיר הטלפון הנייד. איכות הצילום אינה טובה, אך היא משקפת כראוי את שהתרחש. איכות הצילום אינה גורעת מחומר המעשים שנעשו ותועדו באופן האמור.

סבורני שמצפיה בקטע המצולם ניתן ללמוד בבירור כי העובדות המתוארות בכתב האישום אכן התרחשו בפועל. אני קובע כי ניתן לזהות ולהבחין בין הקולות השונים. בהקשר זה ראוי לציין שמחומר הראיות עלה באופן ברור שבחדר המקלחת נכחו בזמן הרלוונטי רק המטופלת, הגב' בוסקילה והנאשמת, והן בלבד (**הודעתה הראשונה של הנאשמת המוצגת ת/17, בעמ' 4 שורות 111-112**; **הודעתה הראשונה של הגב' שלומית בוסקילה המוצגת נ/1, עמ' 4 שורה 114**; **עדות הגב' בוסקילה בעמ' 118 לפרוטוקול שורות 18-22**). אף הנאשמת בעצמה, שהכחישה שהיא שאמרה את הדברים המצוטטים לעיל, לא יכלה לספק הסבר הגיוני ומניח את הדעת לשאלה מי, אם כן, אמר את הדברים (**עדות הנאשמת מעמ' 147 לפרוטוקול, שורה 18 ואילך**). **אני דוחה בשתי ידיים** את דברי הנאשמת כאילו **המטופלת** היא שאמרה **לנאשמת "שאלוהים יקח אותך"**! אני קובע כי הנאשמת היא שאמרה את הדברים.

בית המשפט המחוזי בחיפה

1 ספטמבר 2010

ת"פ 10141-03-09 מדינת ישראל נ' חיימוב

מקובלים עלי דברי הגב' שלומית בוסקילה, שעדותה הייתה מהימנה ביותר בעיני, על כך שלאחר שצילמה את הקטעים במכשיר הפלאפון האישי שלה היא העבירה אותם, כמו שהם, וללא חיתוך או עריכה למערכת "כלבוטק", ואם לא הצליחה לעשות כן היא העבירה אותם למחשב האישי של בת דודתה ומשם הועבר החומר ישירות למערכת "כלבוטק". אני קובע שלא נעשו שינויי עריכה כלשהם בחומר שהועבר ל"כלבוטק" (הודעתה השלישית של הגב' בוסקילה המוצג נ/3; עמ' 122-123, 127 לעדות הגב' בוסקילה).

ג. באשר לחום המים במקלחת: סבורני שלאור חומר הראיות שהוצג בפני אכן ניתן לקבוע שהמים במקלחת היו בטמפרטורה סבירה באופן שניתן היה להתקלח ללא סכנה לגוף ובהתאם לקבוע בנהלים (ראו: עדותה של הגב' קריימר בעמ' 28 ו-37 לפרוטוקול; עדותה של הגב' בוסקילה בעמ' 124; עדותו של מהנדס בית החולים מר יוסף עדי בעמ' 135; המוצגים ת/15 ו-ת/16).

יחד עם זאת, אין בעובדה שמבחינת חומם היו המים בטמפרטורה סבירה בכדי לשנות את העובדה שהמטופלת חסרת הישע ס' חשה באופן **סובייקטיבי** שהמים חמים מדי בשבילה. בלשונה "את שורפת אותי!". מצפייה בקטע המצולם עולה בבירור שהמטופלת חשה אי נוחות קיצונית. לא היה לה נעים להתקלח והיא הביעה את תחושותיה באופן ברור במילים המצוטטות לעיל. כאמור לעיל, הנאשמת הכניסה את ידה שלה לזרם המים כדי לבדוק את חומם והמשיכה לרחוץ את המטופלת.

ד. עדויות נוספות תומכות ומחזקות את גרסת המאשימה באשר למהלך הדברים: מדברי הגב' עידה קריימר, מי ששימשה משך שנים אחות ראשית בבית החולים, ניתן ללמוד על אופן הטיפול בחולים במחלקה, הן באשר לכך שאין לאלץ בכוח חולה שאינו מעוניין להתקלח, והן באשר לכך שחולה שאינו מסוגל לעמוד יש לרחוץ בישיבה על כיסא המיועד לכך, באופן המוודה את בטיחות החולה ומגן על כבודו (עמ' 28, 32-33 לפרוטוקול).

דברים ברוח דומה עלו גם מעדותו של ד"ר יוסף ברגמן שהביע מורת רוח מהאופן בו רחצה הנאשמת את המטופלת במקרה דנן, ואף כינה זאת כ"השפלה" (עמ' 71, שורה 17). גם עד זה אמר שמטופל שאינו מסוגל לעמוד יש לרחוץ בישיבה (עמ' 72).

בית המשפט המחוזי בחיפה

1 ספטמבר 2010

ת"פ 10141-03-09 מדינת ישראל נ' חיימוב

בכל מקרה אין לרחוץ מטופל בכוח, אלא יש להתייעץ על כך עם רופא המחלקה (עמ' 76). העדה ד"ר אייזקס, שעובדת כפסיכולוגית במחלקה, אמרה גם היא דברים דומים (עמ' 96).

העדה הגב' קריימר התייחסה בעדותה גם לעניין התחקיר ששודר במסגרת התוכנית כלבוטק ואמרה שהיא זיהתה את הנאשמת, הגם שלא יכלה לזהות את קולה (עמ' 26, 33 לפרוטוקול). גם העד ד"ר ברגמן שצפה בקלטת במהלך עדותו בבית המשפט הניח, הגם שלא באופן ודאי, שהקול שנשמע בקלטת הוא קולה של הנאשמת (עמ' 69-70).

כאמור לעיל, אני דוחה את טענת הנאשמת כאילו היא אמרה רק את המילים "טוב מאוד".

ה. טענת הנאשמת בסיכומיה על כך שעדותה היתה סדורה, מלאת היגיון פנימי ומגובה בראיות אין לה על מה שתסמוך. גרסתה של הנאשמת בבית המשפט איננה מתיישבת, ואף סותרת, את ההודעות שמסרה במשטרה ואף את תוכן תשובתה לאישום (כמצוטט בסעיף 3 להכרעת הדין). גרסת הנאשמת אינה מתיישבת עם חומר הראיות שהוגש לבית המשפט.

בהודעה הראשונה שמסרה הנאשמת למשטרה מספר ימים לאחר שידור התוכנית כלבוטק (המוצג ת/17) לא זכרה אם המטופלת ישבה על הכיסא או על האסלה במהלך המקלחת (עמ' 2, שורה 17). כמו כן, במסגרת הודעה זו **הודתה** הנאשמת בכך שאמרה למטופלת "טוב מאוד, שאלוהים יקח אותך", אך לטענתה עשתה כן בגלל שהמטופלת סירבה להתקלח ואמרה שהיא רוצה למות והנאשמת בסה"כ רצתה להרגיע אותה (עמ' 2 שורות 15 – 17; עמ' 3 שורות 80-81). הנאשמת הכחישה שאמרה את המילים "תשטפי את הכוס שלך" וטענה שזה לא הקול שלה (עמ' 2 שורות 28-42). הנאשמת סיפרה בהודעה שבמקלחת היו נוכחות היא, המטופלת והגב' בוסקילה בלבד (עמ' 4, שורות 111 – 112).

לעומת זאת, במסגרת **תשובתה לאישום** כבר זכרה הנאשמת יותר פרטים **והודתה** שרחצה את המטופלת על האסלה, ולא על כיסא. וחזרה על כך שאמרה למטופלת "טוב מאוד! שאלוהים יקח אותך" משום שהמטופלת אמרה קודם לכן שהיא רוצה למות (עמ' 5 לפרוטוקול).

בית המשפט המחוזי בחיפה

1 ספטמבר 2010

ת"פ 10141-03-09 מדינת ישראל נ' חיימוב

במהלך **עדותה בבית המשפט** שינתה הנאשמת את גרסתה באופן ניכר. לפתע גרסה הנאשמת הייתה שהמילים היחידות שאמרה היו **"טוב מאוד" (עמ' 143, שורה 13)**.

הנאשמת הפליאה בגרסתה בכך שלא זו בלבד שהתכחשה ליתר המילים שנשמעות בקלטת ושהיא בעצמה אף הודתה, כאמור, בהזדמנויות קודמות שנאמרו על ידה, אלא שבעדותה היא טענה **שהמטופלת** היא זו שאמרה לה את המילים **"שאלוהים יקח אותך" (עמ' 147, שורות 21-23; עמ' 155 שורה 27 ואילך)**. ויחד עם זאת, כשנשאלה הנאשמת מי יכול להיות הקול הנוסף שאמר את יתר דברי הגסות שנשמעים בקלטת לא יכלה לספק הסבר הגיוני ורק אמרה **"לא יודעת, אולי של האנשים שהיו בפרוזדור" (עמ' 148)**. הנאשמת הוסיפה להכחיש שאמרה את המילים **"תשטפי את הכוס שלך"** ואמרה שיכול וקולה זוייף ובכל מקרה היא לא משתמשת במילים כאלה **(עמ' 158-159)**.

סבורני כי דברי הנאשמת בבית המשפט סותרים את דבריה בהודעות שמסרה במשטרה. הם סותרים אף את תשובתה לאישום. בנסיבות העניין, נקל להבין שאיני מאמין לנאשמת ואני מעדיף על פניה את עדויות התביעה, כאמור לעיל.

גם עדותה של האחות **הגב' מרינה בוטביניק** אין בה כדי לסייע או לחזק את ראיות ההגנה. אכן, מעדותה של הגב' בוטביניק ניתן ללמוד על אופי המחלקה בה עבדה הנאשמת, על החולים הקשים והסיעודיים הסובלים ממגבלות גופניות ונפשיות, אינם משתפים פעולה ופעמים רבות מתקשים לזהות את סביבתם **(עמ' 183)**.

יחד עם זאת, גם עדה זו הסכימה שלא נהוג לצעוק על חולה או לקלל אותו במילים גסות **(עמ' 185)**, וכן שעל פי רוב אין לרחוץ חולה על האסלה **(עמ' 187)**.

ז. **האם הוכחו יסודות עבירת ההתעללות בחסר ישע?**

עד כה דנתי בעובדות באשר לאופן התנהגות הנאשמת כלפי המטופלת ס' הקשישה חסרת הישע.

עתה אפנה לבחון את **משמעות** התנהגות הנאשמת כפי שהוכחה, ולקבוע אם יש בהתנהגות זו מאפיינים של התעללות כפי שהגדירה אותם הפסיקה.

בית המשפט המחוזי בחיפה

1 ספטמבר 2010

ת"פ 10141-03-09 מדינת ישראל נ' חיימוב

אין ספק, ועל כך גם אין מחלוקת, שהמטופלת ס', הקורבן, הינה קשישה **חסרת ישע**, כהגדרת המונח בסעיף 368א לחוק העונשין. המטופלת ס' מחמת גילה, מצבה הנפשי והגופני התאשפזה מספר פעמים בבית החולים בטירת הכרמל. רבים מהעדים סיפרו על החולים הקשים שנמצאים בבית החולים, ואף הגדירו את המטופלת ס' עצמה כחולה עם התנהגות קשה (ראה, למשל, **עדות הגב' קריימר בעמ' 24, 31 לפרוטוקול**).

גילה ומצבה הבריאותי של ס' העמידו אותה לא רק **ביחסי תלות** אל מול הנאשמת, **אלא גם בעמדת נחיתות**. חוסר הישע הותיר את ס' ללא כל יכולת התנגדות למעשיה ולמילותיה הקשות של הנאשמת. בפועל נותרה ס' ללא הגנה מפני ניצול לרעה של כוחה של הנאשמת מכוח תפקידה. והכל בתוך ד' אמותיה של מחלקה מס' 2 בבית החולים בטירת הכרמל.

וזו לשון סעיף 368ג לחוק העונשין:

"העושה בקטין או בחסר ישע מעשה התעללות גופנית, נפשית או מינית, דינו - מאסר שבע שנים; היה העושה אחראי על קטין או חסר ישע, דינו - מאסר תשע שנים".

כפי שניתן להיווכח המחוקק לא הגדיר את המונח **"התעללות"**, ולא בכדי. התעללות יכולה להתבצע בנסיבות רבות שאופיין וטיבן נלמד ממקרה למקרה. בשל כך נראה שלא ניתן לפרט מראש את המקרים השונים וליתן הגדרה ממצה למושג התעללות. במהלך השנים יצקה הפסיקה תוכן למושג זה תוך צעידה ממקרה למקרה.

בבואנו לבחון האם מעשים מסויימים ייחשבו כהתעללות מצווים אנו **"... להפעיל חוש פרופורציה ולהחיל את כללי השכל הישר"** (ע"פ 5341/94 בר ציון נ' מדינת ישראל, פ"ד מט(3) 837, 841 (1995)).

כב' השופטת (כתוארה אז) ד' בייניש בע"פ 4596/98 פלונית נ' מדינת ישראל, פ"ד נד(1) 145 (2000) (להלן - "עניין פלונית"), בעמ' 168, ניסתה לאפיין את המקרים שיכנסו בגדר המושג **'התעללות'**:

בית המשפט המחוזי בחיפה

1 ספטמבר 2010

ת"פ 10141-03-09 מדינת ישראל נ' חיימוב

"התעללות, והתעללות גופנית בגדרה, מתייחסת למקרים שמחמת אופיים וטיבם - המצפון והרגש אינם מאפשרים להתייחס אליהם כאל מקרי תקיפה בלבד. היותה של ההתעללות התנהגות הטומנת בחובה אכזריות, הטלת אימה או השפלה (...) מקנה לה את התווית הסטיגמטית הבלתי מוסרית, שאינה נלווית בהכרח לכל מעשה עבירה הכרוך בהפעלת כוח".

ובע"פ 1752/00 מדינת ישראל נ' נקאש, פ"ד נד(2) 72 (2000) (להלן – "עניין נקאש"), בעמ' 79:

"אשר-על-כן, בדרך-כלל, הרואה מעשה התעללות יזהה אותו מיד בשל הסלידה שהוא מעורר, ובשל מאפייניו המובהקים – האכזריות וחוסר האנושיות המטביעים בו כתם מוסרי הדבק בו".

בדרך כלל, מאופיינת עבירת ההתעללות בסדרה מתמשכת של מעשים הנמשכים על פני פרק זמן ניכר. ואולם, הפסיקה הכירה בכך שלעיתים גם מעשה חד פעמי יהווה מעשה התעללות. וכך נאמר לעניין זה בפס"ד נקאש, בעמ' 80:

"במקרים אלה ניתן יהיה לזהות את ההתעללות ככל שהיא מאופיינת באחד או יותר מאלה: באכזריות, בהטלת פחד ואימה משמעותיים על הקורבן, בהשפלתו או בביזויו באופן בולט, או בפוטנציאל חמור במיוחד של פגיעה (גופנית או נפשית) בקורבן".

מאפיין נוסף של ההתעללות הוא בבחינת מצבו של הקורבן שמצוי בעמדת נחיתות ותלות כלפי מי שמבצע בו את המעשים (פס"ד בעניין נקאש, בעמ' 80). כך, ככל שהקורבן הוא יותר חסר ישע, למשל מפאת גילו הצעיר או המופלג, כך יקל על בית המשפט לראות במעשים שנעשו כלפיו התעללות.

בית המשפט המחוזי בחיפה

1 ספטמבר 2010

ת"פ 10141-03-09 מדינת ישראל נ' חיימוב

עבירת ההתעללות היא **עבירה התנהגותית**. אין היא תוצאתית והשלמתה אינה מותנית בהוכחת קיומה של תוצאה כלשהי או נזק (ע"פ 5224/97 מדינת ישראל נ' שדה אור, פ"ד נב(3) 374, 383 (1998); ע"פ 6274/98 פלוני נ' מדינת ישראל, פ"ד נה(2) 293, 302 (2000)).

היסוד הנפשי הנדרש בעבירת התעללות הוא **מחשבה פלילית**, כהגדרתה בסעיף 20(א) לחוק העונשין. אין נדרשת כוונה אלא מודעות לטיב ההתנהגות ולקיום הנסיבות הרלוונטיות (**פס"ד בעניין פלונית, בעמ' 171**).

ומן הכלל אל הפרט:

במקרה שלפנינו הנאשמת, מתוקף תפקידה כאחות בבית החולים, אמורה היתה לטפל בקשישה ולדאוג לשלומה ולרווחתה. הנאשמת אמורה היתה לפעול כך שהמטופלת ס', בגילה המתקדם ובמצבה הנפשי והגופני הקשים, תזכה לקבל יחס אנושי ומכובד.

אכן, מטופלים בבית החולים במחלקה בה עבדה הנאשמת במשך שנים הם מטופלים קשים מבחינות רבות. הטיפול היומיומי במטופלים אלה, הדאגה לכך שיהיו שבעים, נקיים ושיקבלו את הטיפול הרפואי לו הם זקוקים, הוא משימה קשה ביותר. מדובר בעבודה שוחקת ומתישה. עבודה המצריכה סבלנות רבה ויכולת להכיל את שיגיונותיהם והתנהגויותיהם של המטופלים הקשישים. מדובר בעבודה שיש בה שליחות של ממש.

הציבור מפקיד את קרוביו בידי צוות בית החולים כשהוא מאמין שהאב, האם, הרעיה והאחות הקשישים ותשושי הנפש יזכו בין קירות בית החולים ליחס אנושי, מתחשב ומבין ולטיפול ראוי, איש כמידת צרכיו.

מן הראיות שבאו בפני עלה כי הנאשמת השפילה את המטופלת חסרת הישע. קללה אותה וצעקה עליה כאשר המטופלת היתה במצב שלא הייתה מסוגלת להגן על עצמה. הנאשמת הושיבה את המטופלת על אסלת בית שימוש ורחצה אותה תוך התעלמות מרצונה של המטופלת ומתלונותיה. הנאשמת פעלה בחוסר רגישות קיצוני ובגסות הראויה לגנאי כאשר בתגובה לטרונייתה של המטופלת על כך שהמים "שורפים" השיבה לה הנאשמת "טוב מאוד, שיקח אותך אלוהים".

בית המשפט המחוזי בחיפה

1 ספטמבר 2010

ת"פ 10141-03-09 מדינת ישראל נ' חיימוב

למעשיה של הנאשמת התלווה שימוש בכח. הנאשמת נהגה במטופלת באופן שהטיל עליה אימה ופחד ופגע בה ובכבודה כאדם. בנסיבות אלה, מעשיה של הנאשמת מהווים התעללות במטופלת.

על שום כך מסקנתי היא כי בעובדות שהוכחו בפני יש הצטברות של גורמים אחדים המהווים כל אחד לחוד וכולם יחד משום התעללות. על שום כך מתקיים כאן **היסוד העובדתי** של העבירה בה עסקינן.

באשר ל**היסוד הנפשי**: כאמור לעיל, נדרשת במקרה זה מחשבה פלילית. יש להראות שהנאשמת הייתה ערה לטיב התנהגותה ולאפשרות ממשית של קיום הנסיבות והיא התמידה בהתנהגותה. סבורני כי הגם שמדובר באירוע חד פעמי, היינו התרחשות אחת בזמן מסויים במקלחת, הרי שהוכח שהסיטואציה שהוכחה היא למעשה שרשרת אירועים הבנויה ממספר חוליות כשכל אירוע הינו חוליה המהווה התעללות בפני עצמה ומוסיפה למכלול. דומה שלא יכולה להיות מחלוקת על כך שבנסיבות המקרה, כפי שהוכחו, התקיימה אצל הנאשמת מודעות לטיב המעשה ולנסיבות הרלוונטיות.

על שום כל אלה, אני קובע כי התביעה הרימה את הנטל המוטל עליה להוכיח אשמתה של הנאשמת ואני מרשיע אותה בביצוע עבירת התעללות בחסר ישע בניגוד [לסעיף 368ג לחוק העונשין](#).

ח. הפרת אמונים

המאשימה טענה כי מעשי הנאשמת כלפי המטופלת נעשו במסגרת מילוי תפקידה כ"**עובדת ציבור**" במערכת הבריאות, תוך פגיעה חמורה באמון שנתנה בה מעסיקתה – המדינה, בכך שפעלה בדרך הנוגדת את התנאים בהם היה עליה למלא את תפקידה הציבורי. המאשימה טענה שבמעשיה של הנאשמת יש כדי לפגוע פגיעה חמורה באמון הציבור בעובדי הציבור בכלל ובעובדי מערכת הבריאות הציבורית בפרט.

סעיף 284 לחוק העונשין קובע כדלקמן:

בית המשפט המחוזי בחיפה

1 ספטמבר 2010

ת"פ 10141-03-09 מדינת ישראל נ' חיימוב

"עובד הציבור העושה במילוי תפקידו מעשה מרמה או הפרת אמונים הפוגע בציבור, אף אם לא היה במעשה משום עבירה אילו נעשה כנגד יחיד, דינו - מאסר שלוש שנים".

בפסק הדין [דנ"פ 1397/03](#) מדינת ישראל נ' שמעון שבס, פ"ד נט(4) 385 (להלן – "דנ"פ שבס") עמד כב' הנשיא (כתוארו אז) א' ברק על תכלית עבירת הפרת האמונים שהיא הבטחת טוהר השירות הציבורי ומניעת השימוש לרעה בכוח השלטון. וכך אמר כב' הנשיא ברק בסעיף 30 לפסק הדין:

"אכן, האיסור הפלילי על הפרת אמונים הוא מכשיר מרכזי למאבקה של החברה לשמירה על טוהר השירות והשורות, למניעת סטיות מהשורה, ולהבטחת אמון הציבור במשרתי הציבור. ביטולה של העבירה או אף צמצומה מעבר לנדרש יפגע בכוחה של החברה להגן על עצמה מפני עובדי ציבור העושים שימוש לרעה בכוח השלטון. כוח זה הופקד בידיהם בנאמנות. הסנקציה הפלילית נועדה להבטיח כי הנאמנות תישמר, וכי כוח השלטון לא יהפך לשלטון הכוח. רוצים אנו לקיים בישראל חברה מתקדמת, הבנויה על מינהל ציבורי תקין, על שלטון החוק, ועל יחסי אנוש המעוצבים על בסיס של יושר, הגינות וטוהר מידות. האיסור הפלילי על הפרת אמונים נועד להבטיח מטרות אלה" (ההדגשות שלי – ע.ג.).

בידיו של עובד הציבור מופקד, לעיתים קרובות, כוח יוצא דופן, שמאחוריו אף ניצבת הגושפנקא הרשמית של המדינה. כוח זה מופקד בידי עובד הציבור בנאמנות, על מנת שיפעילו לטובת הציבור אותו הוא משרת, ולמטרה זו בלבד. למרבה הצער ניסיון החיים מלמד שלעתים משתמשים עובדי הציבור בכח שניתן להם באופן פסול. כך קרה עם הנאשמת באופן התנהגותה וטיפוליה במטופלת ס'.

עבירת הפרת אמונים הינה אחד מקווי ההגנה האחרונים של הציבור בפני השימוש לרעה בכוח השלטון, והיא מהווה איזון לכוח יוצא הדופן שהופקד בידי עובד הציבור.

בית המשפט המחוזי בחיפה

1 ספטמבר 2010

ת"פ 10141-03-09 מדינת ישראל נ' חיימוב

האיסור הפלילי על הפרת אמונים בא לשמור על שלושה ערכים מוגנים: אמון הציבור בעובדי הציבור; טוהר המידות של פקידי הציבור; אינטרס הציבור עליו מופקד עובד הציבור (דנ"פ שבס, סעיף 32).

היסוד העובדתי בעבירת הפרת האמונים כולל שלושה רכיבים: רכיב התנהגותי (מעשה "מרמה" או "הפרת אמונים"), רכיב נסיבתי ("עובד הציבור ... במילוי תפקידו") ורכיב נסיבתי נוסף ("הפוגע בציבור"). בניגוד לפרשנות סעיף זה בעבר, כיום, ההלכה היא שאין עסקינן בעבירה תוצאתית והדרישה למעשה "הפוגע בציבור" אינה אלא נסיבה המתארת את אופי המעשה (דנ"פ שבס, סעיף 39). היסוד הנפשי הנדרש להשלמת העבירה הוא מודעות לרכיבי היסוד העובדתי, ככל עבירה המבוצעת במחשבה פלילית (שם, סעיף 55).

ומן הכלל אל הפרט.

האם הפרה הנאשמת אמונים באופן הפוגע בציבור?

התשתית לבחינת השאלה האמורה היא המסגרת העובדתית כפי שהוכחה לעיל בשאלת ההתעללות. שתי שאלות עומדות לבחינה: **האחת**, האם התקיים בנאשמת היסוד העובדתי שבעבירה; **השניה**, האם התקיים בנאשמת היסוד הנפשי שבעבירה. אבחן כל שאלה בנפרד.

באשר ל**יסוד העובדתי**, אין מחלוקת כי בתקופה הרלבנטית הנאשמת הייתה עובדת ציבור, בתפקידה כאחות בבית החולים השייך למשרד הבריאות. כן מוסכם כי פעולותיה, היינו, אופן טיפולה והתייחסותה למטופלת, נעשו במסגרת מילוי תפקידה. השאלה העומדת לדיון היא אם במעשיה והתנהגותה כלפי המטופלת סי, כפי שקבעתי לעיל, יש משום פגיעה ממשית באמון הציבור בעובדי הציבור, או פגיעה מהותית בטוהר המידות של עובד ציבור או בתקינות פעולת המינהל?

לאחר שבחנתי את מכלול נסיבות העניין, לרבות הפסיקה העוסקת בעבירת הפרת האמונים, תשובתי לשאלה האמורה היא **חיובית**.

בחינת מעשי הנאשמת, שנעשו תוך מילוי תפקידה, מעלה תחושה קשה ביותר של סטייה חמורה מהשורה: אחות במערכת הבריאות האמונה על שמירת ביטחונם

בית המשפט המחוזי בחיפה

1 ספטמבר 2010

ת"פ 10141-03-09 מדינת ישראל נ' חיימוב

ובריאותם של חולים חסרי ישע, מעלה בתפקידה והתייחסה למטופלת ס' באופן משפיל ומבזה, תוך פגיעה בה ובכבודה עד כדי התעללות.

אנו מצפים מעובד השרות הציבורי, במעמדו המיוחד, שיפעל בנאמנות, באחריות ובהגינות כלפי מעבידו וכלפי הציבור כולו. אנו מצפים ממנו שלא יסטה מדרך הישר. אכן, לא על כל טעות ולא על כל הפעלת שיקול דעת שגוי תוטל אחריות לביצוע עבירה פלילית בדמות הפרת האמונים ויש לבחון כל מקרה לגופו (ע"פ 281/82 אבו חצירא נ' מדינת ישראל, פ"ד לז(3) 673, 704 (1983)).

המקרה דנן הינו מקרה קשה שבו טבוע "פן מחמיר נוסף" (דנ"פ שבס, סעיף 44). התנהגות הנאשמת גרמה לפגיעה בציבור:

"מעשה הפרת אמונים הפוגע בציבור" הוא אותה התנהגות אשר למניעתה נועדה העבירה הפלילית. זו אותה התנהגות הפוגעת בערכים המוגנים על ידי האיסור הפלילי. (...). (דנ"פ שבס, סעיף 44).

דומה שלא יכולה להיות מחלוקת על כך שהתנהגותה של הנאשמת, כפי שהוכחה בפני, כאמור לעיל, היא אותה התנהגות שלמניעתה נועדה העבירה הפלילית האוסרת התעללות בחסר ישע. בכך שהנאשמת עברה את העבירה של התעללות בחסר ישע, בהיותה עובדת ציבור, תוך כדי מילוי תפקידה כעובדת ציבור, יש משום הפרת אמונים.

היסוד הנפשי בעבירה של הפרת אמונים הוא מודעות לטיב המעשה ולקיום הנסיבות. מודעות לטיב המעשה עניינה מודעות לטיב הפיזי של המעשה, ולא למשמעותו הנורמטיבית. מודעות לקיום הנסיבות, עניינה מודעות ליסודות הפיזיים היוצרים פגיעה בציבור. **האם התקיים בנאשמת היסוד הנפשי של מודעות?**

סבורני כי הנאשמת שעבדה כ- 19 שנים כאחות בבית החולים הייתה מודעת להיותה עובדת ציבור האמונה לשמירת ביטחונם ושלומם של החולים במחלקה. הנאשמת סיפרה בעדותה שהיא איננה משתמשת במילים גסות, דוגמת המילים שנשמעו בקלטת (עמ' 159 לפרוטוקול, שורה 5). יחד עם זאת חזרה הנאשמת בעדותה על כך שבנסיבות העניין התנהגותה הייתה סבירה וללא כל פגם (עמ' 164-167 לפרוטוקול). גם אם אניח לטובת הנאשמת כי היא לא הייתה מודעת לכך

בית המשפט המחוזי בחיפה

1 ספטמבר 2010

ת"פ 10141-03-09 מדינת ישראל נ' חיימוב

שבמעשיה היא פוגעת פגיעה מהותית בערכים המוגנים על ידי האיסור הפלילי, אין בכך ולא כלום, שכן המודעות הינה לטיב הפיזי של ההתנהגות ולא לטיבה הנורמטיבי ואין ספק כי מודעות מסוג זה ניתן לייחס לנאשמת.

ט. סניגוריתה של הנאשמת, עו"ד גב' אולמן, טענה בסיכומיה כי אין להרשיע את הנאשמת משום שבחקירותיה כחשודה במשטרה היא לא הוזהרה לגבי עבירת הפרת האמונים אלא רק לגבי עבירת ההתעללות.

אין בידי לקבל את הטענה ואני דוחה אותה.

הנאשמת הוזהרה ונחקרה לגבי עבירת ההתעללות ודי בכך. השאלות שנשאלה הנאשמת לגבי עבירת ההתעללות מהוות את הבסיס הישיר עליו נשענת עבירת הפרת האמונים ואין בהעדר האזהרה משום פגיעה בזכויות הנאשמת במסגרת החקירה.

14. אחרית דבר

אשר על כן ולאור כל האמור לעיל, אני **מרשיע** את הנאשמת בשתי העבירות שיוחסו לה בכתב האישום.

פיסקה 14 של הכרעת דין זו הושמעה בפומבי בנוכחות עו"ד רמי סלמה בא כח המאשימה, עו"ד יעקב שלומוביץ ב"כ הנאשמת והנאשמת בעצמה, והעתק מודפס של הכרעת הדין נמסר לצדדים.

ניתנה היום, כ"ב אלול תש"ע, 01 ספטמבר 2010, במעמד הצדדים

עודד גרשון

בית המשפט המחוזי בחיפה

1 ספטמבר 2010

ת"פ 10141-03-09 מדינת ישראל נ' חיימוב

